SVOBODA СВОБОДА

UKRAINIAN DAILY — УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК

Пам'ятайте про Україну!

VOL. XCV. No. 123. JERSEY CITY and NEW YORK, THURSDAY, JUNE 30, 1988 CENTS 25 ЦЕНТІВ ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, ЧЕТВЕР, 30-го ЧЕРВНЯ 1988 Ч. 123. РІК XCV.

ЖИДІВСЬКИЙ АДВОКАТ ВИСТУПАЄ В ОБОРОНІ ДЕМ'ЯНЮКА

Джерзі Ситі, Н.Дж. — У щоденнику „Фенікс Ґазетт" із датою 21-го червня 1988 р. появилася велика стаття Вілліяма Вольфа, адвоката і президента адвокатського комітету Арізони для допомоги совєтським жидам, колишнього члена Фундації Дж. Кеннеді у Вашінґтоні і члена об'єднання жидів у Фенікс. В цій статті заявляє, що як адвокат, жид і оборонець людських прав, не може далі мовчати. І тут на початку статті він ставить питання, як це можливе, що розум і справедливість піддалися пересудам і сліпим бажанням помсти в цій країні, де така акція повинна бути не до подумання. Доказом цієї проблеми уважає автор вигуки: „смерть, смерть, смерть" на залі розправи в часі присуду в Єрусалимі, що признав І.Дем'янюка винним і засудив його на кару смерти через повішання.

Дальше у своїй статті жидівський адвокат спокійно розглядає усі докази того, що у випадку процесу над І. Дем'янюком закинено признану у цілому західньому світі процедуру, коли йдеться про доказання вини. Тут він по черзі вичислює ці докази, які вже часто подавали газети, як, наприклад, що понад 50 свідків уцілілих з Треблінки не зуміли впізнати в Дем'янюкові „Івана Грозного", що Департамент Справедливости ЗСА заховав перед оборонцями, що найбільшим доказом мнимої вини Дем'янюка була його виказка, яку видали із СССР, що підпис Дем'янюка був наявно підроблений, що справжній Дем'янюк на 4 інчі нижчий як „Іван Грозний" і т.д.

Вичисливши ці всі „докази" фальшивок і браку справедливости, В. Вольф робить висновок, що судження совєтським властям залежало на тому, щоб засудили І. Дем'яновка, бо він належить до тих вже нечисленних уцілілих на Заході горожан СССР, які самі та їхні родини були свідками совєтських злочинів.

В. Вольф розуміє добре як людина жидівського походження, що в Ізраїлі треба постійно підтримувати пам'ять про Голокост і згадувати тисячі невинних людей, що загинули у ньому, але рівночасно на його думку, засудження невинної людини сплямлює пам'ять усіх невинних жертв. Тому звільнення І. Дем'янюка було б для ізраїльської судової системи великим успіхом і подивом перед цілим світом. Засудження його викликало критику, сумніви і коли І. Дем'янюк буде покараний смертю, ізраїльський суд справедливости фактично стане жертвою „Івана Грозного".

В Гарварді відбулася виставка з приводу 1000-річчя Християнства в Україні

Кеймбрідж, Масс. — Тут в Гарвардському університеті у бібліотеці Вайденер відбулася впродовж місяця травня виставка п.н. „Ікони і куполи" присвячена 1000-річчю Християнства в Україні.

Виставку підготовила бібліотекарка славістичного відділу в Гарварді Ярина Турко-Бодрок, а спонзорована вона була відділом славістики Гарвардського університету разом із Українським Інститутом в Гарварді.

В чотирнадцять габлотках виставлено рідкісні манускрипти та книжки поруч із іконами і репродукціями мистецьких творів. Все було розложене хронологічно та із відповідними поясненнями для чужинецької публіки.

Виставлені були ікони та мистецькі історичні речі із збірок музею Гарвардського університету, Т-ва св. Андрея в Ґантері та із приватних збірок Юрія і Стефанії Бережницьких, Стефанії Гніздовської, Христини і Володимира Кудрик, Христини і Ярослава Пеленська і Зірки Воронки.

Багато місця посвячено церковній архітектурі, як також ілюстраціям релігійних книжок.

Окремий відділ виставки займала релігійна українська музика, де, між іншим, можна побачити рідкісний манускрипт концерту Дмитра Бортнянського, скопійований німецьким композитором Готтфрідом Шіхтом в 1815 році.

Ця цікава та рідкісна виставка знайшла відгук серед американського університетського світу і пройшла з повним успіхом, завдяки наполегливій праці Я. Турко та ряду українських співробітників УНІГУ.

Відбудеться проща української молоді до пам'яткового місця правнучки Володимира Великого

Запрестольний образ Блаженної Едігни, внучки князя В. Великого

Ню Йорк, Н. Й. — Фундація УВУ (О.Л.). — Заходом Фундації Українського Вільного Університету та студійної програми „Стежками Батьків по Европі" в цьому ювілейному році 1000-ліття Хрищення Руси-України князем Володимиром Великим відбудеться 6-го липня незвичайна проща української студентської молоді до тлінних мощів української прародички блаженної Едігни, правнучки князя св. Володимира Великого в Німеччині в селі Пух біля Мюнхену.

У малій німецькій сільській церковці місцевости Пух в Баварії (біля 20 км. від Мюнхену) спочивають тлінні останки доньки французького короля Генріха І і київської княжни Анни Ярославної королеви Франції — Едігни. Народжена 1055 року у Франції та виховала своєю матір'ю в дусі київських церковних традицій, що відзначалися глибокою релігійністю, любов'ю до ближніх та аскетизмом, молода княжна Едігна, покинувши королівський двір, помандрувала на схід в напрямі батьківщини своєї матері. Подорожуючи далекими, непрохідними дорогами, зупинилась в невеличкому баварському селищі Пух, та вподобавши собі церковцю і краєвид, залишилася жити біля церкви в дуплі розлогої старої липи. Там вона прожила 35 років побожним, пустельницьким життям, допомагаючи довколишнім людям, лікуючи їхні недуги і навчаючи дітей штуки писання і читання. Померла Едігна 1109

(Закінчення на стор. 3)

Український музей-архів висвітлив фільм про церкву на Україні

Клівленд, Огайо. — У суботу, 18-го червня, Український музей-архів у Клівленді (УМА) влаштував прийняття за участю 150 гостей, які були свідками прем'єри захалявного кінофільму з України, під назвою „Затоплені дзвони".

Це коротка, одинадцятихвилинна чорно-біла стрічка, виконана потаємно невідомим режисером десь за останні десять років в Україні. Відчайні, майже сюрреалістичні тони грають на тлі запущених українських церков та ікон: видніють стерті цегли, поламані вікна, облуплені ікони та зношені погодою дерев'яні бані — своєрідні метафори переслідуваної і придушеної віри українських християн. Наприкінці фільму режисер націлює об'єктив свого апарата на благальні очі молодих молільників та на закам'яніле обличчя старшої жінки, яка своїм пильним поглядом, наче б звинувачувала режим за лихо, заподіяне Церкві. Явним натяком на Церкву в катакомбах є кадр, у якому режисер зображає ліс, де тепер українська Церква змушена хвалити Бога. Останній кадр показує колись могутню, але нині обшарпану, сіру бароккову баню.

Вечірка в музеї почалася товариськими розмовами між присутніми при закусках та вині. О годині 8:30 голова УМА Андрій Фединський привітав гостей українською та англійською мовами. Він коротко з'ясував історію музею, заснованого в 1952 р. Леонідом Бачинським. А. Фединський віддав належне колишнім головам, Олександрові Фединському і Степанові

(Закінчення на стор. 3)

ІСТОРИЧНО-РЕЛІГІЙНА МАНІФЕСТАЦІЯ В ДІТРОЙТІ ПРОЙШЛА З ВЕЛИКИМ УСПІХОМ

Каравана з князем Володимиром і княгинею Ольгою з почотом, по боках бояри на конях.

Дітройт, Миш. (В. Баран) — Бажанням Митрополітального Комітету для відзначення Тисячоліття Християнства в Україні, було донести цей ювілей до свідомости чужого довкілля, яке про це нічого не знало, або було неправильно інформоване неукраїнською пресою, що часом приписувала цей ювілей тим, кому він не належить.

Церковні імпрези, концерти чи бенкети силою факту стягають незначне число чужинців. Тому комітет рішив відбути похід вулицями міста Гемтремку, в суботу, 4-го червня. Місто це, в якому донедавна є найбільше скупчення українців, де знаходяться українська католицька церква Непорочного Зачаття, українська православна церква, св. Андрея, українська середня школа та прихильна адміністрація міста, це все запевняло успішність цього задуму.

Переведення цієї маніфестації Комітет поручив своєму відділові зовнішніх зв'язків, очолюваним Ярославом Дужим. Обширна та інтенсивна підготова обіймала розповсюдження афішів з кольоровою репродукцією картини Хрищення України, тисячі летючок розданих у всіх католицьких і православних церквах, постійні контакти з американською пресою Дітройту та довколишніх міст через посчання відповідних пропагандивних матеріялів, одночасно кореспонденції до чотирьох найбільших дітройтських газетах та випущення в повітря тисячі балонів з повідомленням та запрошенням взяти участь в цій маніфестації.

Вона оформилася при церкві Непорочного Зачаття. Очолив її відділ американської морської піхоти в парадних одностроях. За відділом їхала кінна поліція міста Дітройту з американськими і українськими прапорами. Далі-посадник Гемтремку Роберт Козарин, марш походу, в асисті дівчат у народних одягах. Учасниками походу були також інші етнічні групи як поляки, словаки, греки, філіппінці. Українські священики та інших національностей, які також сестри-монахині творили окремі групи.

(Закінчення на стор. 3)

У Москві відкрилася партійна конференція

Москва. — У вівторок, 28-го червня, тут, у кремлівському Палаці з'їздів відкрилася XIX конференція КПСС, яка, як очікують, триватиме коло тижня: Перше засідання почалося виборами президії конференції, мандатної і редакційної комісій. Всі 5,000 делегатів схвалили їх склад одноголосно. Голосів „проти" і тих, які утрималися, ні в одному випадку не було.

Потім генеральний секретар ЦК КПСС Міхаїл Горбачов виступив з промовою, яка тривала три з половиною години і містила в собі ряд нових пропозицій. Зокрема, М. Горбачов запропонував, щоб колгоспникам надавалися більш широкі можливості для взяття землі в аренду. Як повідомляє агентство Ассошіейтед Пресс, генеральний секретар не закликав до скасування колгоспного ладу, однак система арендування землі стане істотним відходом від створеної при Сталіні системи колективного господарювання.

М. Горбачов також заявив, що оздоровлення совєтської економіки, яка, за його словами, зайшла в глуху вулицю, немислима без реформ цін — як гуртових, так і роздрібних. Під „реформою цін" звичайно розуміють їх підвищення, яке, як запевнив генеральний секретар, не приведе до зниження життєвого рівня трудящих мас.

М. Горбачов запропонував запровадити посаду президента, чиї повноваження будуть більш широкими, ніж має нинішній голова Президії Верховної Ради СССР, і буде частково нагадувати повноваження, які мають президенти західних країн. За замислом Горбачова, є сенс створити новий орган — Раду депутатів, яка буде складатися з трьох палат по 750 членів: нинішніх Ради союзу і Ради національностей і третьої палати, вибраної профспілками, творчими та іншими громадськими організаціями. Рада депутатів буде вибиратися терміном на п'ять років і щороку збиратися для розгляду конституційних, економічних і соціяльних справ.

Рада вибере постійно діючу Верховну раду, яка буде складатися з 400-500 осіб (тобто втроє менше, ніж нинішній орган під такою ж назвою) і матиме повноваження справжнього парляменту, хоч керівну ролю в країні і далі буде відігравати комуністична партія. У зв'язку з цим неясно, як пост нового президента буде співвідноситися з посадою генерального секретаря ЦК КПСС, який є тепер фактичним правителем країни.

У своїй промові Горбачов заявив, що уряд не потерпить існування опозиційних партій і перекроювання внутрісоюзних кордонів. Через кілька годин після його виступу міліція проілюструвала становище Горбачова щодо першого пункту, розігнавши у Москві демонстрацію опозиційної Демократичної спілки. Друге зауваження генерального секретаря означає, що справа про приєднання Нагірного Карабаху до Вірменії вирішена в Москві остаточно.

Генсек закликав до розширення повноважень місцевих Рад, але заявив, що місцеві партійні секретарі повинні одночасно займати посаду голів виконкомів Рад. Таким чином, Горбачов *гарантує, що партія* і далі буде керувати справами на місцевому рівні.

Серед іншого Горбачов заявив, що в минулому зовнішньополітичні рішення часто приймалися надто „вузьким колом осіб", які не консультувалися з союзниками СССР. „Не можна не признати, що командно-адміністративні методи не обминули і сферу зовнішньої політики", - зауважив Горбачов, додавши, що з вини вказаного „вузького кола" імперіялістам вдалося втягнути Совєтський Союз у перегони озброєнь.

Появилася серія значків з Олімпіяди

Серія значків з тематикою Української Олімпіяди.

Філядельфія (М. Б-й). — Клюб Українських Філателістів, нумізматиків і медалістів видав серію значків з спортовою тематикою з приводу відбутої Української Олімпіяди і здвигу молоді, що пройшли успішно під знаком Тисячоліття Християнства в Україні.

Цей клюб мав виставку згаданих значків на „Тризубівці" в Горшем, Пенсильванія, під час триденної Олімпіяди.

ПРЕСОВЕ АГЕНТСТВО афганських муджагединів, що знаходиться у Пакистані, повідомило, що в неділю, 26-го червня, партизани вибили урядовий гарнізон з міста Майданшахр, столиці провінції Вардак, розташованого в кількох десятках миль від Кабулю. Повідомлення про бій за Вардак появилося і в московській газеті „Правда", яка повідомила, що „урядові частини розбили заколотників" і повністю контролюють місто. За повідомленням з Пакистану, партизанські частини відбили ряд контратак і Майданшахр знаходиться в їх руках. Захоплення міста має для партизанів особливо важливе значення, бо тут **починається найкоротший шлях до висот Пагман, звідки можна без перешкод обстріляти афганську столицю.**

В Атенах вбили американського дипломата

Атени, Греція. — Тут загинув від розриву бомби американський військовий аташе капітан Вілліям Нордін, коли він виїхав автом із свого помешкання до праці. Вибух бомби знищив зовсім авто, вбив американського дипломата на місці та викинув його тіло на віддаль 45 стіп.

Хоча ніхто не вказує на можливих атентатчиків з підозріння, що тут знову мається до діла із радикальною групою, що працює під назвою „Листопад 17" — найбільш відомою серед грецьких терористичних організацій.

Ця група є відповідальна за цілий ряд терористичних атак на американських дипломатів і персонал, що працює для американців. Досі, від 1975 року, загинуло 11 осіб, в тому двоє американців, а понад 100 було поранених. Терористична група носить свою назву від заворушень, які відбулися на атенській політехніці в 1973 році. Минулого року ця група була відповідальною за два бомбові вибухи у автобусах, які везли американський персонал до праці. Останній терористичний напад на американців був у березні і в ньому поранено 14 осіб.

Усі ці терористичні атаки спрямовані на це, щоб усунути з Греції американські військові частини, доля яких тепер залежить від переговорів, що в цій справі ведуться поміж грецьким і американським урядами. Греція також вимагає, щоб ЗСА замкнули військову базу, яка знаходиться на летовищі в Атенах.

Пентагон гостро засудив вбивство військового аташе і вимагає схоплення та засудження вбивці. Капітан В. Нордін мав саме в серпні закінчити свою 30-річну військову службу та відходити на емеритуру.

Б. Кирилюк кандидуватиме на голову СКВУ

Василь Кирилюк, член Комісії Дослідження Голоду в Україні з нагородами, що їх він отримав за підтримку фільму „Жнива розпачу" на фільмовому фестивалі в Йорктоні, Саск., 1985. р.

Джерзі Ситі. — Як повідомлють телефоном з Торонто, Союз Українців Самостійників, найстарша українська канадська організація подала до загального відома, що виставляє свого члена, широко відомого українського громадського діяча, полковника канадських збройних сил Василя Кирилюка своїм офіційним кандидатом на пост чергового президента СКВУ.

В. Кирилюк має за собою вже довгий досвід у праці в СКВУ. Він був обраний 3-ім заступником президента СКВУ на 2-му Конгресі, що відбувся 4-го листопада 1973 року в Торонто, і на тому пості виконував ряд відповідальних завдань, зокрема як зв'язковий від СКВУ до переведення центральних акцій окремими комісіями.

Він залишився на тому самому пості, переобраний 3-ім СКВУ в Ню Йорку, 23-26-го листопада 1978 року.

На 4-му СКВУ, що відбувся в Торонто в часі між 30-им листопада і 4-им грудня 1983 року, Василь Кирилюк був обраний першим заступником Президента в Президії Секретаріяту і тим самим стояв продовж останніх п'ятьох років близько усіх завдань і проблем СКВУ.

Відкрили українського дезертира після 45 років

Джерзі Ситі, Н.Дж. — Як подає пресове агентство Юнайтед Пресс Інтернешенал совєтська поліція відкрила на Україні у селі Шевченково дезертира Червоної армії з часів Другої світової війни, що переховувався у родини на протязі останніх 45 років і виходив із свого схову лише ночами. „Правда України" подала, що Іван Кондратенко ховався у родини втікши вдруге з рядів Червоної армії у 1943 році. Вперше він втік з війська у 1941 році, коли нацистські війська зайняли село і ховався на протязі двох років, аж совєтська армія знову відбила це село, що розташоване 60 миль від Харкова. Тоді І. Кондратенко вийшов з укриття і його взяли знову до червоної армії, але після кількох тижнів він заховався у родички і проживав в укритті 45 років. Тепер відкрили його, коли родичку взяли до лікарні, а сусіди помітили далі дим з комина її хати, продовж кількох днів після того, як вона перебувала у лікарні.

„Правда України" пише, що досі не відомо чи І. Кондратенка покарають, але наразі він „радується тим, що вкінці може говорити з людьми та порушатися свобідно". Газета додає, що населення на Україні повино простити йому його вину і прийняти його знову у громаду.

ГУБЕРНАТОР СТЕЙТУ Мишиген підписав у понеділок, 27-го червня ц.р. закон, що забороняє комерційні контракти з жінками, які родять дітей для других. Цього роду закон є першим у ЗСА і в ньому говориться про те, що дитина народжена за таким договором може бути забрана кожночасно під опіку стейту, а всі особи, які допомагають у здійсненні такого договору, будуть уважатися **кримінальними злочинцями.**

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

FOUNDED 1893

Svoboda (ISSN 0274-6964) is published daily except Sundays, Mondays, and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302
Svoboda: (201) 434-0237 UNA: (201) 451-2200

Subscription 1 year — $40.00, 6 months — $22.00, 3 months — $12.00. UNA members 1 year — $15.00. Change of address — $1.00. Make check or money order payable to "Svoboda".

Postmaster: Send address changes to:
"Svoboda", 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302
Tel.: (201) 434-0237, (201) 434-0807, (201) 434-3036

Second Class Postage paid at Jersey City, N.J.

Статті і дописи підписані авторами, не мусять відповідати поглядам Редакції. Редакція застерігає собі право в потребі виправляти і скорочувати надіслані матеріяли. Незамовлені матеріяли повертається тільки тоді, коли автор собі це виразно застеріг, долучивши заадресовану коверту з відповідною поштовою оплатою. — За зміст оголошень Редакція не відповідає.

Передплата на рік $40.00, на півроку — $22.00, на 3 місяці — $12.00. Для членів УНСоюзу $15.00 річно. За кожну зміну адреси — $1.00. Чеки і "money orders" виставляти на "Svoboda".

P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

Балянс конференції „сімох великих"

Минулотижнева конференція лідерів сімох найбагатших країн світу у Торонто, Канада, не принесла ніяких сенсацій, а проте була великою політичною подією, бо скріпила єдність демократичного світу й була своєрідним поличником для совєтської імперії, про яку говорено там поза офіційними засіданнями. Заманіфестована єдність фронту ЗСА, Британії, Франції, Західньої Німеччини, Італії, Канади і Японії не було для нікого несподіванкою. Зате несподіванкою було, що на цій Торонтській конференції наче на перше місце висунулася — Японія. Коли президент Франції Франсуа Міттеран заявив, що Франція піде назустріч своїм бідним боржникам, головно в Африці, то японський прем'єр Нобору Такешіта проголосив, що Японія призначила на допомогу закордонним бідним країнам кругло 50 більйонів на час найближчих п'ять років. Присутній японський міністер фінансів Кігічі Маязава виявив, що Японія значно обнизить своїм боржникам, Мехіко і Бразилії, сплату їх заборгування. Численна японська делеґація не скривала, що Японія прагне зактивізуватися у міжнародній політиці і тісніше співпрацювати з своїми демократичними союзниками, обмежуючи свій експорт товарів, який найбільше вдаряє по Америці. В минулий понеділок названий вгорі японський прем'єр підписав з президентом Реґеном договір про тіснішу співпрацю в ділянках науки і техніки. Коли на цій Торонтонській конференції вперше критиковано Америки за її великий щорічний бюджетовий дефіцит і дефіцит торговельного балянсу, то й вперше не критиковано Японії за її егоїстичну торговельну політику.

Стверджено на цій конференції, що існує у світі 17 країн, що їх можна зарахувати до найбідніших і лідери сімох найбагатших країн були однозгідні в цьому, що треба цим бідним країнам допомогти і старатися звузити широку прірву, яка тепер існує між багачами і нуждарями і широкому світі.

Це була радше куртуазійно — приятельська зустріч, як ділова конференція для вирішування актуальних болючих справ. На цій суто фінансовій конференції не прийнято ніяких рішень про ліквідацію існуючих у деяких союзницьких країнах митних бар'єр, тільки прийнято загальний однозгідний принцип щодо конечности вільної торгівлі на базі суперництва у продукції і збуту, без користування протекціоналізмом. Це була перемога Реґена, ворога митних бар'єр. Цих сімох лідерів світу настільки береглися, щоб не заторкувати політичних проблем, що вперше на цього роду конференції (вона була 14-та з черги) не говорено про несприйнятливу для демократії державну систему апартаїду — строгого расового розмежування — у Південно Африканській Республіці ані не говорено про потенціяльну загрозу для світового миру від хронічного ізраїльсько-арабського конфлікту.

Підсумовуючи висліди Торонтонської конференції усі західні коментатори підкреслювали, що вона була „лебединою піснею" для президента Роналда Реґена: це ж він востаннє стінувся з такими своїми політичними союзниками-приятелями, як британський прем'єр Марґарет Тачер, Західньої Німеччини Гельмут Коль чи канадський прем'єр, господар цієї конференції, Браєн Малруні.

Не було сенсацій, але всі без вийнятку учасники цієї конференції висловлювались про неї надзвичайно позитивно. Можна здогадуватись, що у приватних розмовах Марґарет Тачер й інші учасники конференції, які протягом попередніх сімох років стрічалися з Роналдом Реґеном, тепер висловлювали своє зацікавлення цьогорічними американськими виборами, або й висловили острах, чи з наступником Реґена буде можна співпрацювати однаково гармонійно.

ЦІЛКОВИТО ПЕРЕБУДОВАНА, з сотнями різних змін для поліпшення і безпеки, міжпростірна ракета „Дискавері" є майже готовою до свого першого полету, який буде також і першим міжпростірним полетом від трагічного випадку понад два роки тому з ракетою „Челленджер". Між новими змінами є додана для більшої безпеки залоги нова система рятування для залоги в разі критичної небезпеки. Заплянованo 22-го липня запалити три головні мотори на 20 секунд для проби, а також, щоби дати змогу залозі випробувати відрахунок часу.

Володимир Яців

МОСКОВСЬКА ІМПЕРІЯ В КРИЗОВОМУ ПОЛОЖЕННІ

I.

Народи Совєтського Союзу, народи соціялістичних країн московського зразка, як теж вільні народи Заходу є свідками глибокої кризи московської імперії, яка не почалась нині. Вона має свої початки в далекому минулому, в якому комуністичні ідеї кинули виклик західній цивілізації, і заповіли у своїй програмі, що вони створять рай на землі в недалекій майбутності. Ще одна п'ятилітка, і ще одне зречення робочого люду в користь імперії із своїх життєвих потреб, і тоді прийде заповіджений рай на землі, очікуваний робітничою клясою. В цю перемогу вірили попередники Горбачова, і його противники на чолі з Ліґачовим і російськими шовіністами з „Пам'яті", які одверто виступають проти всяких змін в системі, які на їх думку могли б неґативно впливати на функціонування бюрократичного апарату імперії.

Щоб зреалізувати цю утопію, цинічні фанатики цієї диявольської імперії допровадили до смерти кількадесят мільйонів людей. Змарнували тяжкий труд сотень мільйонів робітників. Були спричинниками місцевих воєн, як також стягнули на світ загрозу атомової і хемічної війни. Вони перепровадили своїх підданих через море крови і гори терпінь, і знайшлися не в обіцяній землі в комуністичному раю, але на пустині. З їх обіцянок нічого не залишилось хіба рахунок кривд і вбивства невинних, колись вільних, народів.

Комуністичні утопійні ідеї не оправдали себе. Партії, які традиційно притримувалися їх лінії, тратять свої сили в поодиноких країнах Европи. Мариво комунізму, яке виднілo в Европі проминуло, а демократичні ідеї Західньої Европи поширюються тепер по країнах з комуністичними режимами, включно в Совєтському Союзі. На підставі звідомлень політичних аналітиків Заходу, можна сказати, що комуністичні партії на цих обширах підупадають. Про ці проблеми, які заіснували в комуністичних партіях Західньої Европи, згадував Джеймс М. Маркгам у своїй статті, що появилася у „Ню Йорк Таймсі" п. з. „Криза серед західніх комуністів". Автор статті покликувався на ствердження колишньої комуністки, члена комуністичної партії Франції — Джан Елленштайн, яка твердила, що партія французьких комуністів втратила підтримку в народі, а спад в членстві вона вважала злосливим раком, який нищить організм організації. Зменшується теж стан членства і активність членства комуністичних партій Італії, Еспанії і інших країн Заходу.

Треба ствердити, що одні скорше зрозуміли цей стан, інші пізніше, але свідомість беззприкладної програної, дійшла щойно тепер до власників тоталітарної влади, які уважали, що їхня влада є неподільна, і тільки вони рішають про напрямні зовнішньої і внутрішньої політики. Однак треба ствердити, що на всіх відтинках господарського життя Совєтський Союз — у порівнянні до Заходу — є катастрофічно позаду. Про такий критичний стан СССР, висловив свою думку член керівних органів Політбюра, який сказав, що ще кілька п'ятиліток і станемо державою третьорядною. Така правдоподібність, що її висловив член партії, говорить сама за себе і підтримує загальноприйняте твердження, що совєтська імперія є хворою тоталітарною державою, та що останнім цвяхом до її труни буде сателітне телебачення і стратегічна оборона.

Експерти в справах господарських, суспільно-політичних є згідні в тому, що Москву чекає інформаційна революція, яка, на їх думку, осягне далекойдучі наслідки. Як приклад такої модерної технології інформацій, вони подають випадок в Ірані, який, вони вважають, приспішив упадок Шаха. Згідно з твердженням американського аналітика в справах розвідчих є одне ключове питання, чи М. Ґорбачов випливе на поверхню з цієї поважної ситуації, чи ні? Відповідь на це питання може бути, що це станеться у залежності до якого ступеня в майбутньому буде авантурничою Москва у внутрішній і зовнішній політиці, коли на їх думку будуть загрожені їхні інтереси.

Закінчення буде.

Володимир Жила

ЧОТИРИ ЦІННІ ПРАЦІ З ІСТОРІЇ УКЦЕРКВИ

II.

Третя праця о. Блажейовського — це статистика Української Католицької Церкви й її номенклятура на підставі головно ватиканських джерел, як також інших католицьких, доступних у Римі. Заголовок праці: „Vyzantine Kyivan Rite Metropolitanates, Eparchies and Exarchates: Nomenclature and Statistics", Rome, 1980, 171 сторінка (Видавництво Українського Католицького Університету, via Boccea, 478,00166 Roma, 10 дол.) У першому розділі праці, на сторінках 13-57, автор подає в алфавітному порядку всі епархії і екзархати, почавши від Берестейської унії по сьогоднішній день, як також їхню номенклятуру, почавши з 1743-го року з часу, коли дані про Київську митрополію почали помішувати в „Аннуаріо Понтіфічіо". В другому розділі подано статистику Київської митрополії по Епархіях з 1772 року, а в наступному розділі, на сторінках 60-82 і 150-153 — статистику існуючих епархій і екзархатів у алфавітному порядку за роки 1943-1980. Це дані, які епархія і екзархати прислали до Ватикану й які поміщено в „Аннуарі" за згадані роки.

Четвертий розділ обіймає статистику епархій і екзархатів, що їх видала Римська Конґреґація для Східніх Церков за роки 1929, 1932, 1962 і 1974. Статистику, що торкається Української Католицької Церкви в Америці й Канаді, зібрано на підставі „Official Catholic Directory", що видається в Ню-Йорку; її подано на сторінках 104-112 і 154-158. Дані про З'єднані Стейти Америки охоплюють роки 1913-1980, а про Канаду 1912-1964. Згодом Канаду виключено з цього довідника.

У праці основно обговорено справи монахів, монахинь і сестер, і включно відповідні статистичні дані. Статистику зладжено на підставі „Аннуаріо" й монаших каталогів. Про отців Василіян подано дані від 1617 до 1890 років, але тільки за деякі роки. Почавши з 1890 до 1980 років, статистика охоплює кожний рік і її автор зладив на підставі василіянських каталогів, але не по провінціях, як це там подається, а по країнах. У працю включено мапу епархії Київської митрополії з 1772 року і дві мапи Епархій З'єднаних Стейтів Америки, Канади й Закарпаття. Загалом це дуже корисна праця з уваги на вдалу й логічно вмотивовану систему вивчення статистичних даних, що дають досить повне й цілісне уявлення про історичний розвиток Української Католицької Церкви.

Остання праця о. Блажейовського появилася 1984 року під заголовком: „Byzantine Kyivan Rite Students in Pontifical Colleges, and in Seminaries, Universities and Institutes of Central and Western Europe (1576-1983), Rome, 1984, 366 сторінок (Видавництво ОО. Василіян дол. 12). У ній автор пише про студентів теології з Київської і Галицької митрополії, із Закарпаття, Юґославії і діяспори, які за останні 400 років, а саме від 1576 до 1983 років, студіювали в папських колеґіях і семінаріях та в закордонних західніх і центрально-европейських університетах й інститутах. Деякі з папських колеґій були на рідних землях, наприклад, у Львові, Дубні, більшість була за кордоном, а саме в Оломовці, Празі, Відні, Інсбруку, Римі, Лювені тощо.

У першому розділі праці подано 28 колеґій і семінарій, у яких питомці жили, а в деяких рівночасно й студіювали, наприклад, в Дубні й Гіршберґу-Кулемборгу. Подається тут прізвища питомців за датами вступу до колеґії, чи семінарії. Під кожним прізвищем є дата й місце народження, імена батька й матері (коли такі були в списках), дати вступу й закінчення студій. Подано також, на який рік студій студенти вступали, які предмети закінчили й дату єрейських свячень. Деяких інформацій немає, бо їх автор не зумів розшукати в реєстрах.

Другий розділ охоплює прізвища українських монахів, які студіювали в Римі, живучи в своїх монастирях. У третьому розділі подано список студентів, що завершили свої студії докторатом з теології чи філософії в римських університетах. Що торкається інших предметів, як канонічне й цивільне право, біблійні науки, східній обряд, догматика, історія, східнє канонічне право, то в списках подано усіх студентів, що студіювали ці предмети, не зважаючи на це чи студії завершено докторатом, чи ні.

Окрему категорію творять питомці, що студіювали у Відні з часу, коли Галичина опинилася під Австрією, а саме з 1772 до 1918 років, а далі до кінця Другої світової війни. Усіх студентів, що студіювали у Відні було понад тисячу. Між ними були деякі, які потім стали широко відомими, як Філарет Колесса, видатний український фолкльорист, музикознавець, композитор, літературознавець, Кирило Студинський, літературознавець, член Української Академії Наук у Києві та інші. Велика кількість студентів теології у Відні може й була частинно причиною, чому Галичина була австрофільською, не зважаючи на це, що Австрія трактувала українців по-мачушиному, передавши адміністрацію країни у польські руки.

П'ятий розділ охоплює студентів, що склали іспити з теології в Українському Католицькому Університеті й були висвячені в Римі, Патріярхом Йосифом. Їх було 43 особи. В цьому розділі знаходимо також список отців, що отримали їхні докторати в Українському Вільному Унівеситеті — 19 осіб. Останній розділ присвячений отцям докторам. Тут при кожному прізвищі доктора подано тему його докторської праці й університет, в якому цей ступінь здобуто (Рим, Відень, Інсбрук, Прага, Лювен).

У працю включено, на сторінках 318-366, список студентів з поданням дат студій, інституції, в якій студент студіював і теми докторської праці.

(Закінчення на стор. 3)

Стефанія Гнатенко

На сторожі пам'яток української культури

Із сьогоднішнім днем розпочинаємо у „Свободі" рубрику п.з. „На сторожі українського мистецтва" Стефанії Гнатенко, яка в березні цього року прибула з України. С. Гнатенко нині — заступник директора УМ, ерудит в ділянці української культури та великий ентузіяст збереження пам'яток українського мистецтва. — Ред.

ГАСЛА І ФАКТИ!

Прочитавши заклик до закордонних українців з приводу втрати духовних та історичних цінностей під час Другої світової війни, стає шкода творів мистецтва, які розпорошені по світу і не збережені на Батьківщині, як цілі колекції.

Проте мимоволі приходять на думку, нанизуються масові приклади тенденційного знищення національної культури на Батьківщині в мирний час.

Єдиний музей на Україні, де зібрана одна з найбільших колекцій українського малярства XIУ — XX ст., графіки, скульптури, рукописів, стародруків, народного мистецтва заходами Митрополита Андрея Шептицького та першого директора вченого славіста, мистецтвознавця Іларіона Свєнціцького, діячами української культури, громадськістю. До війни Національний музей у Львові — центр наукової і дослідницької праці.

У післявоєнний час — провінційний музей без публікацій, працівники якого мають право нищити те що було таким трудом встановлено, століттями збережено. Руками Любчика — наукового працівника музею — знищено біля 2,000 творів малярства, графіки, скульптури кінця XIX початку XX століття.

Пішли в небуття твори Ол. Архипенка, яким гордиться не лише національна, але й світова культура. Нещадно били ковадлом, трощили погруддя Т. Г. Шевченка, рвали на шматки шедеври майстра примітиву з Лемківщини — Никифора, малярство П. Холодного, С. Гординського...

А яка доля спіткала б цих майстрів на Батьківщині? Чи доля М. Бойчука і учнів його школи? Чи доля жертв соц-реалізму — Я. Чайки, Бородая, Борисенка...

Нищення культури — явище патологічне і пізніше бачимо наочно його наслідки.

Яскравий приклад виставки проєктів на пам'ятник Т.Г. Шевченкові у Львові. Не було жодного проєкту, що відповідав би сучасним вимогам монументальної скульптури, позначилися довгі роки нищення історичної, мистецької і духової спадщини на уми і творчість мистців-скульпторів.

То може й добра сторона еміґрації, яка зуміла зберегти, а то й спопуляризувати творчі доробки української культури? Подумати лише, що б сталось з архівами письменника Винниченка в „спецфондах" бібліотек!

Питання інше, надзвичайно важливе для музейництва. Чи є на Україні хоча один музей, приміщення фондосховищ якого відповідало б сучасним вимогам?

Ще у 60-ті роки йшлося про необхідність розбудови Львівського музею українського мистецтва. Було зібрано гроші, організовано виставку- продаж творів малярства, графіки, ужиткового мистецтва. Для цієї мети громадяни мистці Львова та Києва віддавали найкращі твори зі своїх майстерень та колекцій. Виставка-продаж — перша на Україні у час совєтської окупації, та ще й на таку благородну справу окрилювала людей.

Яка ж була хвиля обурення, коли через місяць виставку заборонили, а твори частково знайшли місце у фондосховищі музею. А частково?... Доля їх невідома.

Гроші отримані від розпродажі творів гейби на рахунку Українського товариства охорони пам'яток історії та культури. На цьому ж рахунку вже 20 років і грошові внески від приватних осіб. Проєкт нового приміщення музею, автором якого архітектор Яр. Новаківський, припадає порохом тих же 20 років!

Товариство „Україна" яке так зворушливо вболіває за національну спадщину, розташоване недалеко від цього музею і Українського товариства охорони пам'яток історії та культури!

Чи відповідає той факт збереженню національної культури, що вже під час гласности із Наукової бібліотеки АМУССР ім. В. Стефаника у Львові періодику та художню літературу 1914-1939 років передано Польщі? Адже в цей час в часописах друкувались українські діячі літератури та мистецтва. Згадаємо лише твори Івана Франка....

„Логіка справедливости" як правило опирається на закон. Висять таблички на пам'ятниках архітектури: „охороняється державою". Проте вигляд і стан багатьох цих споруд свідчить про формальність закону. Чи притягаються люди до кримінальної відповідальности за знищення мистецької спадщини?

Протягом років притягались до кримінальної відповідальности якраз діячі мистецтва і культури, які в своїх публіцистичних творах, поезії вболівали над долею національної спадщини, адміністративно карались люди, що захищали народне надбання.

Треба прізвища? Боюсь,

(Закінчення на стор. 3)

Данило Міршук

ОСВІТА І ВИДАВНИЦТВА В СССР — ЗАСОБИ РУСИФІКАЦІЇ

I.

Найкращим показником русифікації в Україні є статистичні відомості про населення, навчальні заклади та видавництва друкованого слова. Для наочності розглянемо демографічні показники населення України, починаючи з двадцятих років аж досьогодні. В 1926 році росіян було на Україні 3,164,800 осіб і вони становили 8.2 відс. стосовно до всього населення України. Перепис населення України з 15-го січня 1959 року показує, що всього населення було 41,869.000 осіб, з цього українців 32,158.500 осіб, або 76.8 відс. росіян 7,090.800 осіб, або 16.0 відс. За переписом з 15-го січня 1970 року населення України становило 47,126.000 осіб, з них українців 35,284.000 осіб, росіян 9,126.300 осіб. Як бачимо, що за одинадцять років росіян збільшилось аж на 2,025.500 осіб, а українців за той час збільшилось лише на 3,125.500

У 1979 році проведений перепис населення в СССР, але покищо статистичних відомостей не подано. Та й трудно сподіватись, щоб правляча кліка подала дійсний стан населення за національностями.

Порівнюючи зріст населення українського і російського на Україні зауважуємо велику різницю приросту зайдів, ніби росіяни з'їдають українську людність. Самозрозуміло, що збільшення росіян не було спричинено природним ростом, а є не що інше, як плянове переселення російського елементу з центральних областей Росії в Україну і воно ще раз ілюструє імперіялістично-колоніяльну політику Москви стосовно України.

Ще один важливий показник: демографічний річник Об'єднаних націй за 1971 рік подає, що 5,449.246 українців у СССР живуть поза Україною. Ці дані наочно доводять русифікаційну політику Москви супроти неросійських народностей, у даному випадку супроти українців, бож ми знаємо, що М. Скрипник на Пленумі Пролетступа 1927 року на підставі статистичних відомостей ЦСУ СССР подав число українців 7,976.000, які жили поза Україною. За цими даними доходило, що природного приросту українців за межами України від 1927 року не було, а навпаки їх зменшилось на 2,516.752 особи. Але на цьому статистика про українське населення за межами України не кінчається. До цього треба додати масовий вивіз українських селян і інтеліґенції з України в 1929-1933 роках, наступний вивіз переважно інтеліґенції в 1936-38 роках (статистика засекречена в органах КҐБ), а також третій масовий вивіз українців із Західньої України після „возз'єднання" в 1939-40 роках і „останній" повоєнний вивіз із України в роках 1944-47. Після всіх цих вивозів населення на Україні катострофічно зменшилось. Усі ці дані доводять, що Москва в жахливий спосіб винищує українське населення. Можна допустити, що певний відсоток українців вимішався з іншими народностями і денаціоналізувався. Але постає питання: чому за царських часів українців національного переслідуваних усе ж таки збереглося на російських землях аж вісім мільйонів?

Відомо, що до 1933 року, за часів діяльности наркома освіти РСФСР Луначарського в російській республіці були тисячі загальноосвітніх шкіл з українською мовою викладання, були українські бібліотеки, клюби й театри. На одній Кубанщині було 746 українських шкіл, але в 1933 році всі українські школи поза Україною московська кліка знищила, а вчителів та культурно-освітніх діячів, якщо не знищено, то вивезено до північних концентраційних таборів.

Найпевнішим засобом русифікації є школи. Як подає Іван Дзюба в праці „Інтернаціоналізм чи русифікація", що „в містах України 1958 року в українських школах навчалося тільки 21 відс. дітей (в 1926 році — 97 відс.). Навіть у столиці України в Києві того самого 1958 року тільки 22,000 учнів було в українських школах і 61,000 в російських. Добре відомо, що в ряді великих міст (Харкові, Донецьку, Одесі та ін.) українські школи обраховуються одиницями". Одначе „раби отечества чужого", академік з „циновими ґудзиками" типу І. Білодіда пишуть: „Після Великої Жовтневої соціялістичної революції мови всіх народів Радянського Союзу дістали державні права і визнання, вони вільно застосовують тепер у державно-політичному житті, використовують в керівних органах, у суді, в системі освіти, у всьому матеріяльно-виробничому і науковому житті суспільства".

Нижче подаємо дані про вживання української мови в системі освітніх закладів: в Україні на початку 1960-61 навчального року було у вищих школах 417,748 студентів. З них 260,948 українців, або 62,5 відс., що є набагато нижче за відсоток українського населення на Україні (16.8відс.). В українських вищих школах було 125,475 росіян, або 30 відс., що є набагато вище питомої ваги російського населення на Україні (16,9 відс.). Не зайвим є повторити відомий факт, що в національних республіках, а зокрема на Україні, переважна більшість вищих шкіл з російською мовою викладання. Номінально — це українські вищі школи й на бюджеті українського народу, але за змістом вони російські.

Часто московські правителі і їхня преса проливають крокодилячі сльози над бідними клясами в капіталістичних країнах, критикуючи західній світ, де нібито, за їхніми словами, в капіталістичних країнах переслідують національні меншини. Для заперечення фальшивої пропаґанди Москви приведемо бодай поверхові факти. В Канаді, де українське населення за чисельністю стоїть на п'ятому місці, вільно існують громадсько-політичні, науково-культурні й релігійні українські організації — клюби, театри, ансамблі, розгалужена преса, видавництво художньої і наукової літератури. В середніх державних школах, де переважає більшість українських дітей викладається українська мова. В окремих університетах викладається українська мова і література, а в університетах Торонто, Едмонтону та Оттави є окремі факультети української мови і літератури. В найкращому Гарвардському університеті (ЗСА) працюють три українознавчі катедри, які мають українську бібліотеку з кільканадцятьма тисячами томів. У Західній Німеччині в Мюнхені працює Український Вільний Університет та є заочний сектор при УТГІ, які мають стаціонарні семестри, працюють аспірантські відділи, що готують висококваліфіковані кадри з признанням докторських наукових ступенів. В Римі функціонує Український Католицький Університет, а також у західньому світі працюють науково-дослідні інституції — Українська Вільна Академія Наук та Наукове Товариство ім. Т. Шевченка.

Продовження буде.

Чотири...

(Закінчення зі ст. 2)

У книзі немає ні списка студентів Острозької академії, ні Львівської братської школи, ані Києво-Могилянської Академії за перших сто років. Зате автор завдав собі великого труду й позбирав дані про школи й прізвища студентів, які вже сьогодні трудно розшукати, наприклад, з Дубна на Волині, що опинилося за Залізною завісою, з Мюнхену, де бомби під час минулої війни знищили усе, чи з Гіршберґу — Кулемборґу, яких каталогів семінарії не можна розшукати.

Рецензовані книжки, як за колом проблем, порушених у них, так і за глибиною їх висвітлення є помітним вниском у вивчення історії Української Католицької Церкви. Їх можна набути в українських книгарнях, або безпосередньо в згаданих видавництвах.

Отець д-р Дмитро Блажейовський приготовляє тепер загальний шематизм Української Католицької Церкви в діяспорі, який має появитися в 1988 році.

РАДІО БАҐДАДУ ПОВІДОМИЛО, що в результаті триденних боїв іранські частини відбили дві стратегічні висоти Сафран і Басава у Курдистані. Іракські гелікоптери зробили в ході боїв 337 бойових вилетів. Тегранське радіо визнало, що в Курдистані йшли тяжкі бої, повідомивши, що іранські війська знищили 15 танків і до 3,000 вояків противника.

На сторожі...

(Закінчення зі стор. 2)

На світлинах: частини іконостасу з ХУIII сторіччя із церкви на Закарпатті біля Ужгороду, який, коли лиш розпочато його відновлення, потайки вивезено в невідоме місце.

що бракне місця на шпальтах газети.

Про факти крадіжки і нищення пам'ятки ХУІІ сторіччя церкви біля Ужгороду на Закарпатті можна сказати таке: в 1974 році, тільки були розпочаті реставраційні роботи, коли група невідомих осіб демонтувала іконостас і повністю вивезла з церкви. Де ж він? Чи велося слідство в цій справі? Залишились лише фотографії.

То ж, зберігаймо і популяризуймо духовне і матеріяльне надбання наших предків у межах Батьківщини і поза нею. Це буде цим калиновим мостом зближення українців, які мешкають за кордоном, з країною їхніх батьків. Рівночасно — це примножить поширення української культури, яка так мало спопуляризована. Такий наш підхід до справи стократно збагатить скарбницю усього українського народу.

Історично-релігійна маніфестація...

(Закінчення зі стор. 1)

Присутні на стадіоні, перший зліва ред. Михайло Смик і д-р Павло Джуль, співголови Комітету Тисячоліття у Метрополії Дітройту.

Сама українська громада виступила зразково зорганізована та монолітна, так що сміло можна сказати, що не було організації, яка не була б заступлена в поході. Велика група ветеранів, шкільна молодь, організації молоді Пласт, СУМ, ОДУМ, спортове товариство Черник, Союз Українок, церковні організації, хор Тисячоліття, Лицарі Колюмба, духовенство православне, католицьке, євангелицьке на чолі із новоименованим кардиналом Едмондом Шокою та єпископом Іннокентієм Лотоцьким, та вкінці велика маса людей поза тими з'єднаннями, творили величавий кольоритний образ. Походові додавали прикраси два повозикаравани, відповідно прибрані, один із іконою Почаївської Божої Матері, другий із князем Володимиром Великим та княгинею Ольгою, з почотом бояр на расових конях. Дівчата та хлопці танцювального ансамблю „Гомін України" та запрошена з Торонто оркестра Батурин стягали на себе оправдану увагу. Похід був спрямований на спортове грище Ківорт, де була приготована сцена, на якій засіли князь Володимир, княгиня Ольга та обидва церковні достойники.

Коли оркестра відіграла американський і український гимни, танцювальний ансамбль „Гомін України", почав програму кольоритним привітом з вишиваними рушниками, вітаючи присутніх хлібом і сіллю.

Голова Комітету Тисячоліття ред. Михайло Смик виголосив привіт українською мовою, д-р Павло Джуль, другий голова Комітету, вітав гостей та громаду по-англійськи. Він представив Іванну фон Драґідну-Кульчицьку, яка провадила дальшою програмою. Посадник міста Гемтремку як господар і маршал маніфестації прочитав проклямацію цього міста. Із відчитанням проклямації міста Воррен, у якому тепер зосередилася велика частина українського населення, виступив посадник Бонковський. Відчитано також ряд дальших проклямацій та привітів. На маніфестацію прибула також заступниця губернатора стейту Мишиґен Марта Гріфітс, яку, через грище до виголошення промови провадив Ярослав Дужий, в асисті двох козаків, що, як нам відомо, їй дуже сподобалося. Висловлюючи гордість і радість, що сини і дочки України внесли до цього стейту „свою вібруючу культуру та сильну релігійну спадщину, вона далі заявила: „Сьогодні ваша прадідівська батьківщина не є вільна. Церкви поза законом, безглядно переслідувані безбожницькою державою Ми громадяни цього стейту, виявляємо нашу солідарність з вами, коли ви відзначаєте цю знаменну річницю".

Православний священик Генрі Якима виголосив промову англійською мовою, підкреслюючи релігійний характер цих святкувань. Промову грецького православного священика ціхувала також глибока релігійність. Він говорив про присутність Святого Духа серед нас в хвилині, коли випущено білі голуби, що набрало глибокого, символічного значіння.

Традицією середньої школи Непорочного Зачаття є роздавати ґрадуантам дипломи в присутності колишнього пароха, а тепер улюбленого єпископа Іннокентія Лотоцького. Цього року рішено це зробити в часі програми маніфестації. Отець Бернард Панчук, ЧСВВ міг з правдивою гордістю заявити, що всі ґрадуанти в числі 22 вступають на вищі студії, що десять з них отримали повні, а чотири стипендії, та що наша школа є в перших шістьнадцяти відсотках найкращих середніх шкіл в Америці. Немає сумніву, що для цієї групи нашої молоді, отримання диплому із своєї школи в присутності князя Церкви та від свого єпископа, залишиться незабутнім спомином. З рук єпископа отримали також свої дипломи ґрадуанти школи українознавства православної катедри Св. Покрови та Вейнського університету.

Кардинал Едмонд Шока, який зарядив окремі молитви з нагоди нашого Тисячоліття у 190-ох католицьких церквах Дітройту і околиці, виголосив глибоку змістом промову. Промова кардинала Шока сповнена радости з участи в цьому святкуванні, співчуття для тих, яким це святкування заборонено. Промова кардинала Шока стане важливим історичним документом.

Згадаймо тільки деякі місця з цієї промови: „Ваша гарна батьківщина, багата та плодюча, сьогодні не є вільна. Майже 50 мільйонів ваших братів і сестер, католиків, православних і евангеликів мусять почитати Бога таємно, бо їхні церкви — нелеґальні. Я знаю, що ви в повній духовній злуці з вашими братами і сестрами в Україні, які далі терплять релігійні переслідування... Як незрозумілим є для світу, що совєтський уряд використовує цю нагоду, щоб відзначити 'російське тисячоліття'. Ми стоїмо в обличчі парадоксу, що атеїстичний уряд відзначає релігійну подію. Ми разом з вами згадуємо цих, що сьогодні терплять. Ми долучуємося до наших православних, католицьких і євангелицьких братів в Україні та цілому світі. Хай Бог приспішить день визволення, щоб всі могли молитись в Софійському Соборі, в Золотоверхому Києві".

З нагоди його підвищення до чину кардинала і за його промову, присутні відспівали йому многолітствіє українською та польською мовами.

Ця історична маніфестація осягнула вповні свою ціль. Майже 5,000 учасників, розтягнених в поході на півтори милі творили імпозантну картину. Телевізійні передачі цього дня дали нагоду побачити ці святкування тисячам людей. Газетні статті перед маніфестацією та опісля інформували широко і правильно, без перекручення історичних фактів.

Це була зразково зорганізована маніфестація. Широка пропаґандивна акція, сотні листів висилано до всіх церков, газет, університетів, шкіл, якщо навіть не стягнули всіх, то інформували при допомозі залучених матеріялів, про цей ювілей та його українську приналежність.

Метрополітальний Комітет Українського Тисячоліття та його відділ зовнішніх зв'язків, виповнили своє завдання гідно і успішно і тому заслуговують на вдячність і признання нашої громади.

Новойменований кардинал Едмонд Шока, Владика Іннокентій Лотоцький, о. протопресвітер Алескандер Биковець, о. настоятель Генрі Якима.

Заступниця губернатора Мишиґену, Марта Ґріффітс в асисті голови маніфестації Ярослава Дужого і двох козаків.

Посадник Воррену Роналд Бонковский тримає плякат; о. ігумен Бернард Панчук і Ярослав Дужий асистують коло нього.

Український...

(Закінчення зі стор. 1)

Кікті, які продовжували працю Леоніда Бачинського, зібравши в музеї імпозантну колекцію. Андрій Фединський також згадав про цінний вклад добровольців, які протягом останнього року причинилися до поліпшення музейного устаткування та організації експонатів. Неукраїнських гостей А. Фединський поінформував про становище Української Православної, Католицької та Протестантських Церков. З огляду на велику кількість присутніх, о 9:30 відбувся другий сеанс фільму „Затоплені дзвони". Серед присутніх були представники литовської, жидівської і німецької громад Клівленду та керівники місцевої громади.

Гості також мали нагоду оглянути інші експонати музею, включно з барвистою виставкою писанок із чотирнадцятьох областей України, що її приготовила клівлендська художниця Таня Осадця, картинами мистців родини Кричевських і місцевого маляра Володимира Свириденка, скульпторою Яреми Гарабача та фотографією Адама Міштадя. Багато відвідувачів прихильно висловилися про виставлений сімдесятиоднорічної давности плякат Третього універсалу Української Центральної Ради. Написаний чотирма мовами: українською, російською, польською та їдіш, плякат з'ясовує соціяльну програму Центральної Ради, яке передбачала восьмигодинний робочий день, скасування кари смерти та точно визначені гарантії прав національних меншостей на Україні.

Український Музей-Архів перекопіював тридцятип'яти-міліметровий оригінал фільму „Затоплені дзвони" на відеокасетку типу „VHS". Касетку можна набути, звернувшись до музею на адресу: The Ukrainian Museum-Archives, Inc.; 1202 Kenilworth Avenue; Cleveland, Ohio 44113. Ціна $25.00. Ввесь дохід із продажу цього унікального фільму призначений на фонд розвитку музею.

Відбудеться...

(Закінчення зі стор. 1)

року шанованою та любленою місцевим населенням. Похоронена вона в тій місцевій церкві. Над престолом в церкві і далі зберігаються її мощі, які проявили себе різними ласками й чудотворними ділами. Вселенська Церква визнала її блаженною, а населення і німецька церква почитають її святою.

У цьогорічних святкуваннях, які відбуватимуться в селі Пух 6-го липня, буде відслужено Молебень біля липи, де проживала свята Едіґна. Архиєрейський Соборний Молебень відслужить Владика Платон — апостольський екзарх українців Німеччини при співучасті Владик із ЗСА, Канади, з теренів яких прибуде організовано українська молодь та місцеве духовенство. Участь візьмуть: студійна група „Стежками Батьків по Европі, 1988", сумівська молодь з 50-членною оркестрою з Канади, пластова і місцева студентська молодь. Учасники „Стежок" передадуть землю з України, камінчик із „Золотих Воріт" і образ, присвячений бл. Едіґні з нагоди 1000-ліття Хрищення України. Вжито заходів, щоб з нагоди Тисячоліття Хрищення України поставити в церкві пропам'ятну плиту — емалію, на якій будуть зображені прародичі бл. Едіґни св. Володимир Великий і св. Ольга, з відповідним текстом-присвятою українською і німецькою мовами.

Для відзначення цієї пропам'ятної події Фундація УВУ видала серію поштових карток із світлинами життя бл. Едіґни та більшого формату образи (9 x 12 інч.), які можна вже придбати у Фундації УВУ.

Серія поштових карточок і образів — це репродукція частини девоціональних образів і розмалювань, якими на протязі століть вдячні миряни, жителі Баварії, в честь Едіґни прикрашували стіни місцевої церкви.

Рівнож з рамени студентського комітету „Дахав" при фундації УВУ відбудеться того ж дня (6-го липня) в ранніх годинах (9:30) сумні урочистості в колишньому німецькому концентраційному таборі „Дахав" — в програмі яких: Архиєрейська Соборна Панахида, оглядини кацету, слово федерального американського судді д-ра Богдана Футея та виступ сумівської оркестри „Трембіта" з Монтреалю. Після програми — від'їзд учасників автобусами на святкування в селі Пух, про які вже згадано раніше.

Ввечорі того самого дня учасники „Стежок" в числі 46 осіб під проводом проф. Петра Ґоя, асистентів Ліди Чорної і Іка Данилюка, виїдуть через Венецію до Риму на святкування 1000-ліття.

СЕНАТОР ДЕМОКРАТ з Джорджії Сам Данн, заявив кореспондентам, що він не буде подавати жадних інформацій про те, кого збирається поставити Майкел Дукакіс на пост віцепрезидента. Він заявив, що кандидат М. Дукакіс знає його погляди в цій справі, а, що сам він не є зацікавлений в цій позиції то не личить йому виявляти міркувань Демократичної партії в цій справі.

З життя парафії св. Юрія Переможця у Ярдвіллі

У православній парафії св. Юрія Переможця у Ярдвіллі, Н. Дж., щороку у травні святкується день її патрона св. Юрія і День Матері, тож і цього року 8-го травня ми відзначили ці свята. Цей день, на щастя, випав теплий і соняшний. Увесь прицерковний двір потопав у зелені, в квітах, бож стейт Ню Джерзі недаром і називається Ґарден Стейт.

Перед Службою Божою діти суботньої школи у вишиваних блюзках та сорочках стелили дорогу квітами перед улюбленим єпископом Антонієм до входу в церкву.

Сужба Божа була врочиста: єпископ Антоній, митр. прот. М. Галета, протодиякон В. Поліщук, чотири семинаристи, хор під керівництвом М. Галети мол. та повна церква вірних. Владика Антоній у своїй проповіді висловив признання для парафії за її здобутки та радість, що церква була повна вірних — хотів би, щоб у церкві було більше молоді. Єпископ закликав вірних до глибшої віри, до самовдосконалення та відданости Богові і своїй Православній Церкві.

Після Служби Божої коло 250 парафіян та гостей перейшли до парафіяльної залі, де сестриці парафії під керівництвом їхньої голови Надії Фатенко чекали на гостей із смачним обідом. З нагоди Тисячоліття заля була прибрана особливо гарно. На сцені був великий образ св. ап. Андрія Первозванного з хрестом у руці на Київських горах. Цей образ подарував для церкви маестро Микола Голодик, який, до речі, розмальовує наш храм. По обох боках образу дві дати: 988-1988 рр., що їх по-мистецьки зробив голова парафії Василь Парубченко. Великою і приємною несподіванкою була виставка з нагоди Тисячоліття.

Виставку приготувала вчителька суботньої школи Анна Парубченко, а допомагали їй чоловік та діти. Це була праця, яка забрала Анні Парубченко понад рік часу. Вона зібрала понад 300 експонатів, які були гарно оправлені на 23-ох великих таблицях. На кожній таблиці синьо-жовтого кольору було поміщено у середньому 15 знімків. На початку була велика карта України-Руси X століття, а потім фраґменти Хрищення України, далі Київ, Печерська лавра та св. Софія з їхнім інтер'єром — мозаїкою та іншими деталями, а потім церкви: Північного Лівобережжя, Слобожанщини, Поділля, Волині, Галичини, Буковини та Закарпаття. На окремих таблицях були знищені церкви Києва та церкви на чужині. Далі слідували: єпископат Української Автокефальної Православної Церкви в 1921 році та єпископат 1942-1946 рр., потім Бавнд Брук, Н. Дж.. Було виставлено також знімки композиторів церковної музики, а в кінці — сучасна карта України. Зверху над таблицями великий напис: „Тисячоліття Хрищення Руси-України" у виконанні мистця-декоратора Зіни Парубченко. На відзначення заслуговують і Зоя та Євген Хмаренки, які протягом трьох днів приїздили, щоб допомогти оформити цю виставку перед її відкриттям, в день храмового свята. Велике спасибі Анні Парубченко за її дарунок для нас у річницю ювілею Тисячоліття.

Під час бенкету господарем, як завжди, був Леонід Веремієнко. Єпископ Антоній у своєму слові привітав матерів з нагоди дня матері, а також усіх присутніх.

Василь Парубченко, як голова парафіяльного уряду, привітав Владику, настоятеля, гостей та парафіян і подякував усім тим, що причинилися до звеличання ювілею Тисячоліття та храмового свята. Він сказав: „Підходячи до Тисячоліття, просимо Бога нашого, щоб нарешті наш провід УПЦеркви у вільному світі злився в один провід, в один центр і промовляв за нарід наш одним голосом. На Вас, Владико, і на молодий провід єпископів Америки й Канади наша надія. Найбільшим подарунком до Тисячоліття буде одна УАПЦ, один провід, один нарід. Щасти Вам, Боже, Владико! Христос Воскрес!".

Після привітів парафіяльний хор проспівав кілька пісень, а паніматка М. Галета продеклямувала вірш „Думи в 1000-ліття хрищення України". Наші шкільні малята також проспівали кілька пісень та розказали кілька віршиків для мамів. Обидва хори підготував диригент М. Галета мол. Перебіг святкувань записав на стрічку Василь Дерека.

Парафія є також активною у громадському житті: бере участь разом з іншими громадянами міста в різних імпрезах та акціях. Парафіяльний уряд та вірні від 1985 р. пожертвували понад 12 тисяч на оборону Івана Дем'янюка, на Конґресову комісію для дослідження Голоду, на Конференцію українського Голокосту в центрі Голокосту при Райдер Коледжі, на лікування Марка Рубана, на стипендії для української молоді в Бразилії, а для потребуючих українців Европи та Південної Америки зібрали кілька вантажних авт одягу, який передали до ЗУАДК-у.

На многії літа настоятелеві, парафіяльному урядові, сестрицтву та всім парафіянам св. Юрія Переможця!

Б. Скорупська

Пресовий Фонд „Свободи"

На цьому місці друкуємо імена тих ВШ. Громадян, що надіслали свою пожертву на фонд „Свободи" і дитячого журналу „Веселка" та потверджуємо з подякою висоту одержаної суми.

ЛИСТА ч. 18

П. Прокопенко, Рочестер	50.00
О. Ґаховська, Дітройт	30.00
С. Карваш, Елизабет	22.00
П. Вацек, Макоти	20.74
д-р Я. Микулович, Еймбридж	18.15
Г. Баран, Торонто	15.00
Д. Волод, Ст. Пітерсбурґ	15.00
М. Волф, Нептун Сиҭі	15.00
С. Паньків, Долтон	13.35
Р. Терлецький, Верден	13.00
І. Кінтер, Торонто	12.00
Б. Тимцюрак, Нейпервілл	12.00
М. Гайдукевич, Брентфорд	10.00
М. Гулей, Вестон	10.00
А. Заяць, Норридж	10.00
М. Кіс, Сен Бруно	10.00
Б. Меєр, Монтреаль	10.00
А. Ольховецька, Н. Бетлфорд	10.00
М. Штука, Трамбул	10.00
М. Фаріон, Чикаґо	10.00
Я. Флюнт, Вінніпеґ	10.00
П. Косел, Сінсинати	9.00
І. Форденко, Чикаґо	8.00
І. Ґрес, Джерзі Сиҭі	7.00
М. Гринюк, Риджвуд	7.00
А. Мацевко, Едмонтон	7.00
В. Омельченко, Редфорд	7.00
А. Романишин, Сомерсет	7.00
С. Стадник, Чикаґо	7.00
Б. Фостяк, Сан Сиҭі	7.00
Е. Ярош, Кіннелон	7.00
І. Бабюк, Монтреаль	5.00
Л. Брикович, Монтреаль	5.00
І. Головачук, Ст. Томас	5.00
Ю. Димкар, Рочестер	5.00
М. Кіндрачук, Ґлен Спей	5.00
Г. Корбяк, Монтреаль	5.00
С. Кульчицька, Чикаґо	5.00
о. Л. Любинський, Ню Бритен	5.00
Г. Мартинів, Норт Порт	5.00
О. Полон, Пенн Єн	5.00
О. Поритко, Філядельфія	5.00
А. Тимошенко, Чикаґо	5.00
о. І. Ткачук, Ню Йорк	5.00
М. Франко, Клівленд	5.00
М. Чурма, Чикаґо	5.00
М. Бекіш, Ірвінґтон	4.00
С. Білий, Роєл Парк	4.00
І. Війтик, Фініксвілл	4.00
П. Гарайда, Ню Йорк	4.00
С. Ґебуза, Шелтон	4.00
Ф. Максимонько, Баррінґтон Гиллс	4.00
Р. Цьонка, Воррен	4.00
М. Хлопецький, Етобіко	3.00
Д. Чук, Фініксвілл	3.00
П. Бека, Валрико	2.00
В. Буртняк, Чикаґо	2.00
Т. Буртняк, Гамилтон	2.00
М. Вайда, Стемфорд	2.00
І. Вакарук, Толоко	2.00
Ю. Вертипорох, Ст. Пітерсбурґ	2.00
Т. Гурик, Голліс	2.00
М. Дзядів, Джерзі Сиҭі	2.00
М. Довгенко, Лос Анджелес	2.00
В. Драч, Трентон	2.00
В.Т. Древницький, Парма	2.00
В. Думанчук, Чикаґо	2.00
В. Жуковець, Юніон Сиҭі	2.00
О. Загайкевич, Кренфорд	2.00
М. Кадзьола, Ірвінґтон	2.00
П. Кіцила, Чикаґо	2.00
Л. Клос, Дітройт	2.00
Д. Когут, Трі Риверс	2.00
І. Конвіцький, Філядельфія	2.00
М. Косович, Бордентавн	2.00
Т. Кохановський, Ривер Вейл	2.00
С. Кульчицька, Чикаґо	2.00
Т. Куропась, Дітройт	2.00
О. Левицька, Ляфаєт	2.00
І. Локот, Ведерсфілд	2.00
І. Мелешко, Рочестер	2.00
А. Несвячений, Апопка	2.00
А. Озимко, Клифтон	2.00
Є. Омельченко, Ґрімсби	2.00
В. Остапик, Бристоль	2.00
А. Паламар, Стоні Крік	2.00
М. Отрок, Джеймсбурґ	2.00
М. Перекліта, Торонто	2.00
М. Романик, Ремзі	2.00
Н. Світлична, Ірвінґтон	2.00
К. Теслія, Марльборо	2.00
В. Тизбір, Відд. 42	2.00
Г. Харамбура, Рочестер	2.00
І. Худик, Асторія	2.00
І. Чапля, Сан Сиҭі	2.00
Р. Шелюдченко, Корап Спрінґс	2.00
С. Шилькевич, Трентон	2.00
Б. Ясінський, Силвер Спрінґ	2.00
З. Мосійчук, Баффало	1.00

ВІДІЙШЛИ ВІД НАС

МАРІЯ ІВАЩУК, член УНС Відд. 179-го ім. св. Володимира в Ст. Луїс, Мо., померла 5-го травня 1988 року на 82-му році життя. Нар. 1905 року в Нюарку, Н.Дж. Членом УНС стала 1949 року. Залишила у смутку синів Стефана і Теодора. Похорон відбувся 8-го травня 1988 року на цвинтарі Валгалла в Беллвилл, Ілл.

Вічна Їй Пам'ять!

Наталія Шуя, секр.

КАТЕРИНА ВОВК, член УНС Відд. 371-го Т-ва „Запорозька Січ" в Нюарку, Н.Дж., померла 16-го травня 1988 року на 93-му році життя. Нар. 1895 року в Рогатині, Україна. Членом УНС стала 1924 року. Залишила у смутку дочку Анастазію і сина Василя. Похорон відбувся на цвинтарі Евергрін в Елізабет, Н.Дж.

Вічна Їй Пам'ять!

М. Дереш, секр.

ТЕОФІЛЬ ПАСТЕРНАК, член УНС Відд. 407-го в Торонто, Онт., Канада, помер13-го квітня 1988 року. Нар. в серпні 1900 вроку в Тернополі, Україна. Членом УНС став 1955 року. Залишив у смутку дружину Олену і дві доньки. Похорон відбувся 18-го квітня 1988 року на Проспект Семетері в Етобікок.

Вічна Йому Пам'ять!

Секретар

АННА ЯРЕМА член УНС Відд. 47-го ім. Ольги Басарабової в Бетлегем, Па., померла 23-го травня 1988 року на 65-му році життя нар. 1923 року в Бетлегемі, Па. Членом УНС стала 1981 року. Залишила у смутку мужа Антонія і брата Івана (Мандик). Похорон відбувся 27-го травня 1988 року на Голі Сейвіор Семетері в Бетлегемі, Па.

Вічна Їй Пам'ять!

Анна Гарас, секр.

МИХАЙЛО КОРЕЦЬКИЙ член УНС Відд. 218-го в Кемпбелл, Огайо помер 15-го травня 1988 року на 77-му році життя. Нар. 11-го червня 1911 року в Кемпбелл, Огайо. Членом УНС став 1929 року. Залишив у смутку сина Михайла і дочку Пет Креймер. Похорон відбувся 18 травня 1988 року на цвинтарі св. Михаїла в Кемпбелл, Огайо.

Вічна Йому Пам'ять!

Секретар

МИКОЛА ШЛЮЗ, член УНС Відд. 106-го ім. св. Миколая в Чикаґо, Ілл., помер 29-го березня 1988 року на 78-му році життя. Нар. 1909 року в Бродах, Зах. Україна. Членом УНС став 1953 року. Залишив у смутку доньку Стефанію з мужем Фредом і троє внуків: Дениса, Сузанну і Линду. Похорон відбувся 2-го квітня 1988 року на цвинтарі св. Миколая в Чикаґо, Ілл.

Вічна Йому Пам'ять!

Управа